

Handling 2019 nr 158

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 20 maj 2019 föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, fastställs.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Daniel Bernmar (V) yrkade att ärendet skulle återremitteras i enlighet med yrkande från V och MP den 16 augusti 2019.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade att ärendet skulle återremitteras i enlighet med yrkande från SD den 5 juni 2019.

Ordföranden Axel Josefson (M) yrkade att ärendet skulle avgöras vid dagens sammanträde samt bifall till stadsledningskontorets förslag.

Jonas Attenius (S) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på yrkande från V och MP den 16 augusti 2019 och yrkande från SD den 5 juni 2019.

Vid omröstning beträffande ärendets avgörande idag och ärendets återremiss röstade Helene Odenjung (L), Martin Wannholt (D), Hampus Magnusson (M), Jessica Blixt (D), Naod Habtemichael (C), Jonas Attenius (S), tjänstgörande ersättaren Viktoria Tryggvadottir Rolka (S) och ordföranden Axel Josefson (M) för ärendets avgörande idag.

Daniel Bernmar (V), Karin Pleijel (MP), Grith Fjeldmose (V), Jörgen Fogelklou (SD) och tjänstgörande ersättaren Jenny Broman (V) röstade för ärendets återremiss.

Kommunstyrelsen beslutade med åtta röster mot fem att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Ledamöterna från V reserverade sig mot beslutet.

Karin Pleijel (MP) reserverade sig mot beslutet.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverade sig mot beslutet.

Kommunstyrelsen beslutade härefter utan omröstning att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Elisabet Lann (KD) antecknade följande till protokollet: Om jag hade haft rätt att rösta hade jag röstat för ärendets avgörande idag.

Göteborg den 11 september 2019
Göteborgs kommunstyrelse

Axel Josefson

Mathias Sköld

Yrkande

Vänsterpartiet, Miljöpartiet

Datum 2019-08-16

Yrkande angående Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Kommunstyrelsen återremitterar ärendet för att inarbeta förändringen avseende bokslutsdispositioner enligt nedan.

Yrkandet

Vi menar att beslutet om Stadshuskoncernens bokslutsdispositioner bör fattas av styrelsen i Stadshus AB i anslutning till årsbokslut. Utifrån aktiebolagslagen har styrelsen i ett bolag ansvar för organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter. Styrelsen ska dessutom fortlöpande bedöma bolagets och, om bolaget är moderbolag i en koncern, koncernens ekonomiska situation. Detta, tillsammans med att kommunfullmäktige har i Stadshus AB ägardirektiv delegerat aktiv ägarstyrning av stadens bolag samt finansiell samordning, innefattande resultatutjämnning och skatteoptimering till Stadshus AB, utgör argument för att Stadshus AB styrelse bör ha mandat att fatta beslut om bokslutsdispositioner. Att någon annan än Stadshus AB:s styrelse fattar beslut om bokslutsdispositioner innebär därför att styrelsen i Stadshus AB har fullt ansvar i frågan, utan att själv ha mandat att fatta beslut.

Återremissyrkande

2019-06-05

(KS 2019-06-12, 2.1.4, Dnr 0517/19)

Återremissyrkande – Ägarstyrning för Göteborgs Stadshus AB.

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att omarbeta förslaget till nya riktlinjer för ägarstyrning och ägardirektiv där det **tydligt** skall framgå att styrelsen för Stadshus AB har **fortsatt mandat** att besluta om koncernens bokslutsdispositioner/vinstdispositioner i anslutning till årsbokslut.

Utifrån aktiebolagslagen har styrelsen i ett bolag ansvar för organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter. Kommunfullmäktige har därtill i ägardirektivet till Stadshus AB delegerat aktiv ägarstyrning av stadens bolag samt finansiell samordning, innefattande resultatutjämning och skatteoptimering till Stadshus AB.

Att någon annan än Stadshus AB:s styrelse i det sammanhanget fattar beslut om bokslutsdispositioner innebär (som tydligt framgår av tjänsteutlåtandet/nu liggande förslag till beslut) att styrelsen i Stadshus AB har fullt ansvar i frågor, utan att själv ha mandat att fatta beslut.

Sverigedemokraterna anser av den anledning att förslaget till nytt ägardirektiv i sin nuvarande form skall avslås och återremitteras till stadsledningskontoret för omarbetning samt att det i den nya versionen klart och tydligt skall framgå att styrelsen för Stadshus AB skall fortsatt (likt i dag gällande) ha mandat att fatta beslut i alla de frågor man har juridiskt ansvar för enligt aktiebolagslagen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-05-20

Diarienummer 0517/19

Handläggare

Lars Ekberg

Telefon: 031-368 0530

E-post: lars.ekberg@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning, i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, fastställs.

Sammanfattning

Den översyn som genomförts av strukturen för ägardirektiven för stadens bolag, som redovisas i angränsande ärende "Ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB – översyn och ny struktur för bolagsspecifika ägardirektiv", dnr 0518/19, har också inneburit en översyn av hittillsvarande "Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag", antagna av kommunfullmäktige 2015-02-26 § 12, dnr 1123/14.

Skälen för denna översyn är att delar av innehållet i Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag har förts in i mallen för det bolagsspecifika ägardirektivet. Innehåll och struktur har också anpassats med en tydligare beskrivning av ansvarsfördelningen mellan olika nivåer i bolagskoncernen respektive en tydligare beskrivning av kommunfullmäktiges ägarstyrning samt betonat vikten av att bolagen stödjer kommunstyrelsens uppsikt.

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning är tillsammans med det bolagsspecifika ägardirektivet och bolagsordningen de centrala styrdokumenterna för bolagen. De definierar bolagens uppdrag, det kommunala ändamålet med verksamheten samt ägarens, det vill säga kommunfullmäktiges, förväntningar på bolaget.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning innebär inga ändrade ekonomiska förutsättningar.

Barn-, mångfalds- och jämställdhetsperspektiven

Förslag till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning innehåller krav på en övergripande nivå dels att bolagen skapar nytta för boende, besökare och verksamheter samt krav på bolagen att följa de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige beslutar.

Miljöperspektivet

Förslag till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning beskriver stadens förväntningar och krav på bolagen med hänvisning till staden styrande dokument.

Omvärldsperspektivet

Högsta förvaltningsdomstolens dom 2018-05-22, mål nr 6335-16, där kommunstyrelsens förstärkta uppsiktsplikt i Helsingborgs kommun var prövad, innebär att kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska tolkas som att den är övergripande. Kommunstyrelsen har ingen skyldighet att granska enskilda affärshändelser i ett bolag. Granskningen ska dock vara tillräckligt omfattande för att möjliggöra en bedömning av om verksamheten som helhet har haft en sådan inriktning och bedrivits på ett sådant sätt att den varit kompetenslig. Med anledning av domen publicerade SKL en PM, ”Förstärkta uppsiktsregler över kommun- och landstingsägda bolag. Daniel Stattin, Uppsala universitet, 2 juli 2018”, som ger vägledning i den förstärkta uppsiktsplikten och exempel på hur den hanteras i några kommuner.

Samverkan

Information om Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning respektive mall för bolagsspecifika ägardirektiv har lämnats i koncernfackligt råd 2019-03-20.

Bilagor

1. Nuvarande Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag
2. Förslag till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning

Ärendet

Stadsledningskontoret har i samarbete med Göteborgs Stadshus AB tagit fram ett förslag till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning som föreslås ersätta nuvarande Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag.

Beskrivning av ärendet

Ändringarna i kommunallagen 2013, som förstärker kommunstyrelsens uppsiktsplikt, medförde krav på en tydlig struktur i ägarstyrningen av kommunala bolag. Staden genomförde bolagsöversynen som innebar en rad förändringar av förutsättningarna för kommunfullmäktiges styrning av dessa. En tydlig koncernstruktur skapades med Göteborgs Stadshus AB som moderbolag. Antalet bolag minskade och en struktur för stadens ägarstyrning lades fast i styrdokumentet ”Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag” som varit styrande sedan 2015.

För bolagen är Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag, tillsammans med bolagsordning, det bolagsspecifika ägardirektivet samt övriga av kommunfullmäktige beslutade styrdokument, grunden för verksamheten. Med erfarenhet från den översyn av nämndernas reglementen, som genomfördes 2015, har det funnits önskemål om att genomföra motsvarande översyn av bolagens ägardirektiv. Syftet är att skapa en likformighet mellan nämndreglementen respektive ägardirektiv som ska underlätta kommunstyrelsens uppsikt. Det underlättar dessutom för berörda politiker i bolagsstyrelserna då förutsättningarna för uppdragen formuleras på ett likartat sätt.

Under 2017 genomförde Göteborgs Stadshus AB (Stadshus) ett utvecklingsprojekt. Syftet var att stärka och utveckla den politiska styrningen av bolagskoncernen. Ett väsentligt område som Stadshus identifierade var samverkan mellan Stadshus och stadsledningskontoret, där ett delprojekt genomfördes. En av slutsatserna från delprojektet var att det behövs en enhetlig struktur för de bolagsspecifika ägardirektiven i linje med anpassningen av nämndreglementena, men att de i så fall måste anpassas för bolagssektorn. Denna översyn medför också att nuvarande Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag måste ses över och anpassas till innehållet i mallen för de bolagsspecifika ägardirektiven.

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning

De viktigaste förändringarna i förslaget till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning är att delar av innehållet i Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag har förts in i mallen för det bolagsspecifika ägardirektivet. Texten i kapitel 1 respektive 3 i mallen för ägardirektivet är i huvudsak motsvarande text från Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag.

Innehåll och struktur har också anpassats med en tydligare beskrivning av ansvarsfördelningen mellan olika nivåer i bolagskoncernen respektive en tydligare beskrivning av kommunfullmäktiges ägarstyrning. Dessutom har vikten av att stödja kommunstyrelsens uppsikt lyfts fram. Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning innehåller också en utvecklad beskrivning av motiven till varför vissa delar av stadens verksamheter drivs i bolagsform.

Bolagskoncernens hierarkiska struktur med tre nivåer ställer krav på en tydlig beskrivning av kommunfullmäktiges förväntningar på bolagen på respektive nivå, vilket finns formulerat i förslaget till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning. I det

bolagsspecifika ägardirektivet anges sedan i kapitel 2 vilka specifika krav kommunfullmäktige som ägare har på bolaget.

Struktur och innehåll

Generella utgångspunkter i arbetet att ta fram Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning har varit att få en tydlig struktur där ansvar inom respektive nivå formuleras lika och att det finns en tydlig ansvarslinje som går att följa genom bolagshierarkin. Det är också viktigt att lyfta fram bolagens ansvar att följa sin egen verksamhet och på eget initiativ rapportera betydande avvikelser, oegentligheter samt att lyfta frågor av särskild vikt till kommunfullmäktige för ställningstagande.

Kommunfullmäktiges ägarstyrning har förtydligats samt betydelsen av att bolagskoncernen lämnar löpande information som underlättar kommunstyrelsens uppsikt över verksamheterna.

Kapitel 1 Inledning tydliggör på en övergripande nivå Göteborgs Stads uppdrag till samtliga bolag. Dessutom förklaras de huvudsakliga skälen till varför viss verksamhet drivs i bolagsform.

Kapitel 2 Ägarstyrning redovisar formerna för kommunfullmäktiges ägarstyrning av bolagen.

Kapitel 3 Roll- och ansvarsfördelning redovisar utifrån ett ägarstyrningsperspektiv vilket ansvar resp nivå, från kommunfullmäktige till dotterbolag samt delägda bolag, har gentemot närmast överordnad nivå.

Kommunstyrelsens ansvar i kapitel 3.2 § 7, anger: *Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med Stadshus AB med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, analys och slutsatser från genomförda ägardialoger, viktiga policyfrågor samt övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.* Eftersom det ofta, helt eller delvis, är personunion mellan kommunstyrelsen och styrelsen i Stadshus AB, bedömer stadsledningskontoret att formerna för denna dialog behöver utvecklas.

På ledningsnivå sker en kontinuerlig dialog och samverkan mellan stadsledningskontoret och Stadshus AB.

Mandat avseende ekonomiska frågor

Stadsledningskontoret respektive Stadshus AB har skilda uppfattningar om hur det mandat ska formuleras som uttrycks i kapitel 3.1 § 3, kapitel 3.2 § 9, kapitel 3.3 § 13 samt kapitel 3.4 § 8. Dessa avser mandat att fatta beslut i frågor som rör ekonomiska justeringar i anslutning till årsbokslut för bolag inom koncernen.

Göteborgs Stadshus AB:s synpunkter

Stadshus AB gör tolkningen, utifrån sitt ägardirektiv, att beslutet om Stadshuskoncernens bokslutsdispositioner bör fattas av styrelsen i Stadshus AB i anslutning till årsbokslut. Utifrån aktiebolagslagen har styrelsen i ett bolag ansvar för organisation och förvaltning av bolagets angelägenheter. Styrelsen ska dessutom fortlöpande bedöma bolagets och, om bolaget är moderbolag i en koncern, koncernens ekonomiska situation. Detta, tillsammans med att kommunfullmäktige har i Stadshus AB ägardirektiv delegerat aktiv ägarstyrning av stadens bolag samt finansiell samordning, innefattande resultatutjämnning och skatteoptimering till Stadshus AB, utgör argument för att Stadshus AB styrelse bör ha mandat att fatta beslut om bokslutsdispositioner. Att någon annan än Stadshus AB:s

styrelse fattar beslut om bokslutsdispositioner innebär därför att styrelsen i Stadshus AB har fullt ansvar i frågan, utan att själv ha mandat att fatta beslut.

Stadsledningskontorets bedömning

I föreliggande förslag redovisas stadsledningskontorets förslag, kontoret anser att de ändringar Stadshus AB föreslår inte ryms inom det uppdrag Stadshus AB har att ansvara för: aktiv ägarstyrning, återföra väsentlig styrinformation till ägaren, kommunfullmäktige, samt att följa upp att ägarens beslut genomförs i bolagen.

Stadsledningskontorets förslag innebär att Stadshus AB, på samma sätt som inom nuvarande riktlinjer, säkerställer att de kommunala bolagens beskattning i första hand sker inom Stadshus AB i syfte att samordna och optimera bolagens beskattning. Skatteoptimeringen kan innebära att bolag ger eller får koncernbidrag som då är av övervägande teknisk karaktär. Ekonomiska justeringar kan också innebära att ett bolag tillskjuts extra medel på grund av att bolaget gått med underskott eller lämnar ifrån sig vinstmedel utöver vad som motiveras utifrån skatteoptimering. Stadsledningskontoret menar att Stadshus AB fortsatt bör lämna förslag till kommunstyrelsen om bokslutsdispositioner på samma sätt som tidigare och att förslag till beslut om eventuella kapitaltillskott, utöver koncernbidrag i syfte att skatteoptimera, fortsatt ska lämnas till kommunfullmäktige enligt nuvarande riktlinjer.

Begrepp

I förslaget till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning används vissa begrepp som kan behöva ett förtydligande:

- *Kommunfullmäktiges samlade styrning* - Begreppet ”kommunfullmäktiges samlade styrning”, kapitel 2, i korthet omfattar det alla beslut kommunfullmäktige fattar som berör bolagen, tillsammans med styrande dokument som till exempel ägardirektiv, bolagsordningar samt uppdrag och delegationer till kommunstyrelsen respektive Göteborgs Stadshus AB. Det innebär en skyldighet för bolagen att utveckla sin verksamhet enligt ägarens beslut, vilket löpande följs upp av Göteborgs Stadshus AB samt kommunstyrelsen.
- *Koncern / underkoncern* – Dessa begrepp används för att beskriva hierarkin inom bolagskoncernen. Koncernförhållanden regleras i aktiebolagslagen där respektive underordnat bolag endast har skyldighet att rapportera till sitt moderbolag. Inom Göteborgs Stads bolagskoncern har däremot samtliga bolag, oavsett hierarkisk nivå, ett ansvar för sin verksamhet och ekonomi inför kommunfullmäktige.
- *Direktunderställda bolag* - Med begreppet ”direktunderställda bolag” menar vi bolag som är direktunderställda Göteborgs Stadshus AB, det vill säga underkoncernernas moderbolag samt de bolag som inte ingår i en underkoncern men är majoritetsägda av Göteborgs Stadshus AB.
- *Frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt* - Begreppet ”principiell beskaffenhet eller annars av större vikt” följer kommunallagens formulering som också anger kraven och villkoren för kommunfullmäktiges prövning av denna typ av frågor.

Ärendets beredning

Arbetet med att ta fram förslag till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning och mall för det bolagsspecifika ägardirektivet samt förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgs

Stadshus AB, har genomförts av en arbetsgrupp med representanter från stadsledningskontoret och Göteborgs Stadshus AB.

Projektledaren i arbetsgruppen har rapporterat till en styrgrupp med stadsdirektören som sammankallande, därutöver har VD för Göteborgs Stadshus AB samt representanter från stadsledningskontoret deltagit.

Både stadsledningskontoret och Göteborgs Stadshus AB har under arbetet haft löpande avstämningar internt med referensgrupper inom respektive organisation.

Slutförslagen av såväl mallen för det bolagsspecifika ägardirektivet, som Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning, har behandlats genom en intern tjänstepersonsremiss inom stadsledningskontoret och Göteborgs Stadshus AB.

Aktualitetsprövning

Aktualitetsprövning och eventuella revideringar av Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning ska alltid göras i samband med ny mandatperiod. Däremellan kan den revideras vid behov.

Varje år genomför stadsledningskontoret en aktualitetsprövning av samtliga styrande dokument i staden, inklusive Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

Angränsande ärende

Stadsledningskontoret lämnar samtidigt med detta ärende ett förslag till mall för de bolagsspecifika ägardirektiven inklusive förslag till nytt ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB: Ägardirektiv för Göteborgs Stadshus AB - översyn och ny struktur för bolagsspecifika ägardirektiv, dnr 0518/19.

Stadsledningskontorets bedömning

Bolagens verksamhet styrs delvis av annan lagstiftning, främst aktiebolagslagen, jämfört med nämndernas verksamhet. Det återspeglas i detta förslag till Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning samt i mallen för det bolagsspecifika ägardirektivet i angränsande ärende. Det är därför viktigt att betona och lyfta fram kommunfullmäktiges roll i ägarstyrningen, men också att förtydliga relationen mellan Göteborgs Stadshus AB och kommunstyrelsen, eftersom det är avgörande för att kommunstyrelsen ska kunna fullgöra sitt ansvar för uppsikten över bolagssektorn.

Kommunfullmäktiges ägarstyrning respektive kommunstyrelsens uppsikt underlättas när det finns en tydlig struktur som definierar vilket ansvar respektive nivå har inom bolagskoncernen respektive mellan bolagskoncernen och den politiska nivån.

Magnús Sigfússon

Eva Hessman

Direktör Stadsutveckling

Stadsdirektör

Göteborgs Stad
Stadsledningskontoret

Dokumentansvarig: Jan Persson, förste stadsjurist

Upprättad av: Stadsledningskontoret, område Juridik

Beslutad av: Kommunfullmäktige

Gäller för: Stadens bolag

Senast uppdaterad (2015-02-26)

Giltighetstid: Tills vidare

Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag

Detta dokument har fastställts av kommunfullmäktige 2015-02-26, § 12, och ska antas på respektive bolagsstämma för att äga giltighet.

Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag

Allmänna utgångspunkter

Detta dokument har antagits av kommunfullmäktige och utgör det samlade regelverket för Stadens ägarstyrning av bolagen. Av **Riktlinjerna** framgår med vilken ambitionsnivå och med vilken inriktning kommunfullmäktige vill styra stadens bolag. Av **Direktivet** framgår det formella regelverk som bolagen har att följa.

Dokumentet ska antas av respektive bolagsstämma i stadens direkt och indirekt helägda bolag. Det ankommer på bolagets styrelse och verkställande direktör att följa detta och övriga av staden utfärdade ägardirektiv.

Bolagen i staden har organiserats i en koncern med koncernbolag, moderbolag och dotterbolag. Staden - vars ägande utövas genom kommunfullmäktige - är endast direktägare av Göteborgs Stadshus AB, nedan benämnt Stadshus AB, som i sin tur äger moderbolagen, de interna bolagen samt stadens del av de regionala bolagen. Moderbolagen äger dotterbolag som i sin tur är ägare av dotterdotterbolag i en tydlig hierarkisk struktur.

Några av stadens bolag ägs tillsammans med andra kommuner och intressenter. Dessa riktlinjer och direktiv ska vara utgångspunkt för stadens ägarrepresentanter att tillämpas med ömsesidig respekt och i nära samverkan och dialog med övriga ägare. För de regionala bolagen finns särskilt utarbetade generella ägardirektiv.

Riktlinjerna ska möjliggöra en aktiv styrning av bolagen samt underlätta för staden att följa verksamheten. Syftet är att förbättra styrningen av stadens bolag så att den genomförs på ett ändamålsenligt och strukturerat sätt på alla nivåer.

Riktlinjer för ägarstyrning

Syftet med stadens ägande av bolag är att dessa tillsammans med stadens övriga verksamheter ska skapa nytta för staden och dess invånare samt medverka i utvecklingen av ett hållbart göteborgssamhälle. Koncernnytta och helhetssyn ska genomsyra bolagens verksamhet.

Det är därför naturligt att bolagsverksamheten samordnas med stadens övriga verksamheter så långt det är möjligt och lämpligt. Det enskilda bolaget ska i sin verksamhet samverka med stadens övriga nämnder och bolag i syfte att främja det som är mest ändamålsenligt utifrån ett hela staden perspektiv.

Ägarstyrningen över stadens bolag handlar ytterst om att medverka till att kommunfullmäktiges mål och riktlinjer genomförs. Det förutsätts ske genom en aktiv och närvarande dialog och ett konstruktivt och främjande arbetssätt, såväl mellan Stadshus AB och moderbolag som mellan moderbolag och dotterbolag. Ägardialogen ska ha sin utgångspunkt i möten där styrelse möter styrelse i syfte att stärka och tydliggöra den politiska styrningen av bolagen.

I uppdraget att företräda ägaren ligger också att vid behov tydliggöra ägarens mål med verksamheten och att stödja bolagen i genomförandet. I Stadshus AB:s och moderbolagens uppdrag ligger även att återföra väsentlig information till ägaren och att ta initiativ till ändrad inriktning i bolagens uppdrag.

Ägardialogerna ska ha god framförhållning, vara planerade och strukturerade med i förväg känd och utsänd dagordning med frågor och fördjupningsområden som ska behandlas.

I rollen som aktiv ägare ligger även att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagens mål och strategier, hur dessa överensstämmer med stadens övriga verksamheter samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelser och bolagsledning.

Behovet av korrigerande åtgärder lämnas som förslag till kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen bereder sådana ärenden inför kommunfullmäktige.

Direktiv för ägarstyrning

Stadens direkt och indirekt ägda bolag är bundna av de kommunalrättsliga principerna som framgår av 2 kap. och 8 kap. 3c § kommunallagen, såvida inte lag eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag. Kommunens helägda och delägda bolag har inte som huvudsakligt syfte att generera vinst till ägaren, vilket ska framgå av bolagsordningen. Av bolagsordningen ska också framgå på vilken affärsmässig grund som verksamheten ska bedrivas om undantag finns.

Allmänhetens intresse av insyn i bolag i vilka staden har ett bestämmande inflytande tillgodoses genom att offentlighetsprincipen även gäller dessa (2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen).

Bolagen har tillkommit för att tillgodose stadens och dess invånares behov och utgör därför delar av den kommunala organisationen. Göteborgs Stad genom kommunfullmäktige är ägare av stadens bolag och i formell mening är det kommunfullmäktige som utövar ägarstyrningen över stadens bolag.

Detta sker genom att kommunfullmäktige utser styrelse och lekmannarevisorer, fastställer riktlinjer och direktiv för ägarstyrning, fastställer bolagsordning samt fastställer ägardirektiv för det enskilda bolaget. Det specifika ägardirektivet för respektive bolag syftar till att tydliggöra ändamålet och ägarens förväntan på bolaget.

Kommunfullmäktige ska även - på förslag av kommunstyrelsen - besluta om nödvändiga åtgärder hos bolag som agerat i strid med det fastställda kommunala ändamålet eller bedrivit verksamhet utanför ramen för de kommunala befogenheterna.

Kommunfullmäktigeledamot har rätt att närvara vid bolagsstämmor i direkt och indirekt helägda bolag samt har rätt att, inom ramen för den upplysningsplikt som åligger bolagsstyrelsen och VD, ställa frågor.

Stadshus AB har av kommunfullmäktige uppdragits att svara för ägarstyrningen med utgångspunkt i fastställt ägardirektiv.

Frågor av principiell beskaffenhet

Vid frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt, där kommunfullmäktige ska ta ställning enligt 3 kap. 17 § kommunallagen, är det styrelsen i det berörda bolaget som ska se till att så sker. Stadshus AB ska följa om bolagen gör sådan framställan.

Kommunfullmäktige ansvarar för att det fastställda ändamålet och de kommunala befogenheterna, som utgör ram för verksamheten, anges i bolagsordningen samt att det i bolagsordningen anges att kommunfullmäktige ska ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Ärenden av denna beskaffenhet ska i god tid underställas kommunfullmäktige för ställningstagande och varje ärende ska prövas och värderas av bolagets styrelse innan ärendet går vidare till kommunfullmäktige för ställningstagande. Om tveksamhet uppstår huruvida frågan är av sådan beskaffenhet att kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas, ska Stadshus AB tillfrågas. Stadshus AB ska ges tillfälle att yttra sig innan ärendet formellt bereds hos kommunstyrelsen.

Delägda bolag

När det gäller av staden delägda bolag ska, med beaktande av 3 kap. 18 § kommunallagen, så långt möjligt stadens inflytande som delägare säkerställas i aktieägaravtal och ägardirektiv. Formerna för hur ägandet ska utövas och hur ägardialogen ska genomföras med de delägda bolagen ska regleras i respektive aktieägaravtal (eller motsvarande) för bolaget.

Uppsiktsplikten

Av 6 kap. 1 § kommunallagen framgår att kommunstyrelsen har ett ansvar att fortlöpande följa stadens verksamhet. Detta innebär att kommunstyrelsen ska ha en överblick och kontroll över bolagens verksamhet, den s.k. uppsiktsplikten enligt kommunstyrelsens reglemente. Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.

Bolaget ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som begärs såvida informationen inte omfattas av sekretess. I den händelse informationen om verksamheten är sekretessbelagd måste alternativa sätt att överlämna informationen övervägas.

Bolaget är skyldigt att följa av kommunstyrelsen beslutade regler avseende struktur och tidplan för planerings- budget- och uppföljningsprocessen. Särskilt ska beaktas Stadshus AB:s ansvar att överföra strategisk information till kommunstyrelsen.

Revision

Stadsrevisionen är kommunfullmäktiges organ för granskning av all verksamhet i staden, vilket inkluderar bolagen. Enligt 9 kap. 9 § kommunallagen genomför lekmannarevisorn granskningen. Av 3 kap. 17 § kommunallagen följer att kommunfullmäktige ska utse lekmannarevisorer. Lekmannarevisorns uppgifter framgår av 10 kap. aktiebolagslagen (ABL). Lekmannarevisorn ska årligen lämna granskningsrapport till bolagsstämman och kommunfullmäktige.

Bolagets lekmannarevisorer ska årligen i sin granskningsrapport yttra sig om bolagets verksamhet bedrivits i enlighet med ändamålet i bolagsordning och ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Bolagets auktoriserade revisorer utses på bolagsstämman. De auktoriserade revisorerna ska i den utsträckning som följer av god revisionssed granska räkenskaperna och styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Bolagsstämman får ge revisorn ett utökat granskningsuppdrag i den mån det inte strider mot lag, bolagsordning eller god revisorssed inklusive god revisionssed.

Det åligger bolaget att till Stadsrevisionen tidigt anmäla misstankar om allvarligare oegentligheter inom bolagets verksamhet.

Arbetsgivarfrågor

Bolaget ska som arbetsgivare följa Göteborgs Stads personalpolitiska inriktning samt utvecklingen inom området. Bolaget ska samråda med Stadshus AB inför viktigare beslut i arbetsgivarfrågor av principiell strategisk betydelse. Stadshus AB ska säkerställa att väsentlig information i arbetsgivarfrågor återförs till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Generella skyldigheter för bolagen

- Bolaget ska följa av kommunfullmäktige beslutad budget, av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen beslutade policys, riktlinjer och regler. Styrelsen ska därutöver vid behov anta egna anvisningar för bolaget. Bolaget ska även följa Institutet mot mutors ”Kod om gåvor, belöningar och andra förmåner i näringslivet”.
- Bolaget ska följa Göteborgs Stads riktlinjer för arbetet med intern kontroll.
- Det åligger bolaget att utan dröjsmål se till att styrelsehandlingar, protokoll och beslut samt övriga av staden begärda handlingar kommer kommunstyrelsen och Stadshus AB tillhanda. Samtliga dagordningar, handlingar och protokoll i bolagets styrelse ska finnas tillgängliga på stadens hemsida.
- Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats utifrån det i bolagsordningen och ägardirektivet angivna ändamålet. Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för lekmanarevisorernas granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 1 a §§ kommunallagen.
- Bolagsstyrelsens ansvar för organisation och arbetsfördelning dels inom bolagsstyrelsen, dels mellan bolagsstyrelse och verkställande direktör framgår av 8 kap. aktiebolagslagen.
- I enlighet med Principer för styrning av kommun- och landstingsägda bolag (SKL 2006) ska styrelsen årligen utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska minst omfatta om bolagsstyrelsen saknar någon kompetens för att kunna utföra sina uppgifter, om dess arbetsformer fungerar och om den är organiserad på lämpligt sätt när det gäller eventuell arbetsfördelning. Om bolagsstyrelsen kommer fram till att det finns brister som behöver åtgärdas ska bolagsstyrelsen åtgärda bristerna. Utvärderingen ska protokollföras och tillställas Stadshus AB, som i sin tur på övergripande nivå ska informera kommunstyrelsen om sina iakttagelser.
- Bolagsstyrelsen ska årligen utvärdera verkställande direktörens insatser, varvid endast styrelseledamöter och suppleanter ska närvara.

- Bolaget ska årligen upprätta och anta en arbetsordning för styrelsens arbete jämte instruktion avseende arbetsfördelning mellan styrelsen och verkställande direktören samt instruktion avseende ekonomisk rapportering till styrelsen.
- Bolaget ska i förekommande fall årligen upprätta finansiella anvisningar.
- Bolagsstyrelsen ska samråda med kommunstyrelsen och stadsdirektören vid tillsättande av verkställande direktör i bolag enligt bilaga A.
- Bolagen ska använda de gemensamma IT-system som staden beslutat ska vara kommungemensamma. Göteborgs Stadshus AB styrelse kan besluta om avsteg från denna princip.
- Bolag och nämnder ska sträva efter att harmonisera villkoren gällande förmåner som knyts till anställningen.
- Tvister mellan direkt och indirekt helägda kommunala bolag samt mellan kommunal nämnd och helägt kommunalt bolag avgörs enligt särskild ordning, vilken framgår av kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens beslutade delegation. Bolagen är skyldiga att följa denna ordning om inte annat följer av lag.

Arbetstagarrepresentation i styrelsen

Lagen om styrelserepresentation för de privatanställda (1987:1245) gäller även av staden ägda bolag så länge dessa uppfyller kraven för lagens tillämpning. Lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation och bolagsstyrelsen ska skriftligen underrättas om sådant beslut.

Varje bolagsstyrelse bör söka en överenskommelse med de lokala fackliga organisationerna innebärande att de fackliga organisationerna avstår från formella styrelseposter och istället ges möjlighet att närvara med yttranderätt och förslagsrätt vid sammanträden.

Kommunfullmäktige utser styrelseledamöter och suppleanter i stadens bolag. Om lokal arbetstagarorganisation fattar beslut om inrättande av styrelserepresentation kan bolaget begära undantag från lagen hos Nämnden för Styrelserepresentationsfrågor.

Övergripande ansvarsfördelning mellan olika nivåer i föreslagen bolagsstruktur

Ägarrollen ska utövas av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, Stadshus AB:s styrelse och moderbolagens styrelser i respektive kluster (Energi, Bostäder, Lokaler, Näringsliv, Turism-Kultur-Evenemang, Hamn och Kollektivtrafik).

Kommunstyrelsen svarar för löpande uppsikt över stadens samtliga bolag enligt särskilt utfärdade instruktioner.

Nedan redovisas i punktform ansvarsfördelningen mellan de olika nivåerna för stadens styrning av bolagen.

Kommunfullmäktige

- Beslutar om bolagsordning.
- Beslutar om riktlinjer och direktiv för ägarstyrning av bolagen att antas på bolagsstämma som ägardirektiv.
- Beslutar om specifika ägardirektiv för bolag.
- Beslutar om budget för Staden och i förekommande fall om kapitaljusteringar för enskilda bolag.
- Beslutar på förslag av kommunstyrelsen om nödvändiga åtgärder hos bolag som agerat i strid med det fastställda kommunala ändamålet eller utanför de kommunala befogenheterna.
- Utser ledamöter och suppleanter i bolagsstyrelser samt lekmannarevisorer.
- Uppdrar åt revisorskollegiet att upphandla revisionstjänster åt stadens bolag.
- Tar ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt enligt 3 kap. 17 § kommunallagen. Exempel på frågor där kommunfullmäktiges ställningstagande ska inhämtas är (uppräkningsen är inte uttömmande):
 - Ändring av bolagsordningen, innebärande exempelvis ändring av ändamålet för bolagets verksamhet eller där det framgår att kommunfullmäktige beslutar
 - Ändring av aktiekapitalet
 - Beslut om kapitaltillskott till bolag, som inte i särskild ordning delegerats till kommunstyrelsen eller Stadshus AB
 - Fusion eller likvidering av bolag
 - Förvärv, bildande eller avyttring av indirekt helägda bolag oavsett värde
 - Förvärv eller avyttring av aktier eller andelar i delägda bolag, om kommunfullmäktiges godkännande är befogat med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art eller omständigheter i övrigt
 - Bildandet av stiftelse
 - Förvärv eller försäljning av fastighet av sådan omfattning att det påverkar bolagets långsiktiga ekonomi, oavsett om säljare/köpare är annat bolag i staden eller inte
 - Strategiska investeringar som innebär ny inriktning för bolaget eller start av verksamhet inom nytt affärs- eller verksamhetsområde
 - Beslut som väsentligt påverkar bolagets, koncernens eller stadens ekonomi eller medför annan risk (t.ex. större investeringar eller avyttringar).

Kommunstyrelsen

- Svarar för löpande uppsikt över stadens bolag enligt 6 kap. 1 § kommunallagen.
- Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med Stadshus AB med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, analys och slutsatser från genomförda ägardialoger, viktiga policyfrågor samt övriga frågor av större vikt och principiell betydelse.
- Bereder och lämnar förslag i bolagsfrågor som ska underställas kommunfullmäktige för beslut enligt 3 kap. 17 § kommunallagen.
- Prövar årligen om den verksamhet som bedrivits av helägda och delägda bolag under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.
- Beslutar på förslag av Stadshus AB om koncernens bokslutsdispositioner/vinstdispositioner i anslutning till årsbokslut.
- Utarbetar förslag till ägardirektiv för Stadshus AB samt bereder förslag om ägardirektiv för övriga bolag.
- Utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i Stadshus AB och lämnar instruktion till ombudet.
- Tar initiativ i frågor av policykaraktär i syfte att samordna stadens verksamhet inkluderande bolagssektorn.
- Efter förslag från moderbolag godkänna att ledamöter utan partipolitisk beteckning ingår i bolagsstyrelse.
- Beslutar om vilka kriterier som ska ligga till grund för arvodesberedningens gruppindelning för styrelsearvoden.
- Fastställer lön och övriga förmåner för verkställande direktörer i bolag som framgår av bilaga A.

Stadshus AB

- Svarar för det direkta formella ägandet av moderbolagen, stadens andel av de regionala bolagen, BoPlats Göteborg AB samt de interna bolagen.
- Svarar för ägarstyrningen av bolagen i koncernen med utgångspunkt i bolagens ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, av kommunfullmäktige beslutade särskilda inriktningsdokument och uppdrag, beslut fattade av kommunstyrelsen på delegation av kommunfullmäktige samt dessa Riktlinjer och direktiv för ägarstyrning.
- Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med moderbolagen och de interna bolagen med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige.

- Lämnar förslag till kommunstyrelsen om koncernens bokslutsdispositioner/vinstdispositioner i anslutning till årsbokslut.
- Utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i moderbolagen, de regionala bolagen, BoPlats Göteborg AB samt de interna bolagen och lämnar instruktion till ombuden.
- Utarbetar förslag till ägardirektiv för moderbolag och interna bolag samt yttrar sig över förslag till ägardirektiv för dotterbolag, inför kommunfullmäktiges ställningstagande.
- Yttrar sig över ärenden som ska till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för ställningstagande enligt 3 kap. 17 § kommunallagen.
- Återför väsentlig och strategisk information från ägardialogerna till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
- Upprättar koncernbokslut för bolagskoncernen samt lämnar uppföljningsrapporter på strategisk nivå med utgångspunkt i rapporteringen från moderbolagen, BoPlats Göteborg AB, de interna bolagen och de regionala bolagen.
- Svarar för det praktiska ägarstödet i relation till moderbolagen och de interna bolagen (kompetensutveckling för styrelser, vissa gemensamma funktioner och kompetenser, gemensamma riktlinjer etc.).
- Utövar stadens ägarroll i BoPlats Göteborg AB och de regionala bolagen, i nära samverkan med övriga ägare.
- Genomför ägardialog med BoPlats Göteborg AB och de regionala bolagen, i nära samverkan med övriga ägare.
- Utarbetar i samverkan med övriga delägare förslag till aktieägaravtal och ägardirektiv för BoPlats Göteborg AB och de regionala bolagen.
- Yttrar sig över förslag till aktieägaravtal och ägardirektiv för övriga delägda bolag, vilka ska fastställas av kommunfullmäktige.

Moderbolag

- Svarar för det direkta formella ägandet av dotterbolagen.
- Svarar för ägarstyrningen av bolagen i koncernen med utgångspunkt i bolagens ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, av kommunfullmäktige beslutade särskilda inriktningsdokument och uppdrag, beslut fattade av kommunstyrelsen eller Stadshus AB på delegation av kommunfullmäktige samt dessa Riktlinjer och direktiv för ägarstyrning.
- Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med dotterbolagen med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. För delägda bolag förutsätts detta ske i nära samverkan med övriga ägare.
- Utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i dotterbolagen samt lämnar instruktion till ombudet.

- Rapportera enhet till kommunstyrelsen, kommunfullmäktige respektive till Stadshus AB för samtliga dotterbolag i underkoncernen.
- Svarar för samverkan och samordning på strategisk nivå inom respektive underkoncern.
- Lämna, för bolagen i underkoncernen, förslag till Stadshus AB om bolagens bokslutsdispositioner/vinstdispositioner i anslutning till årsbokslut. För underkoncernerna Näringsliv samt Turism, Kultur och Evenemang svarar Stadshus AB för detta.
- Upprättar efter kommunstyrelsens anvisningar koncernredovisning.
- Utarbetar förslag till ägardirektiv för helägda dotterbolag, som ska fastställas av kommunfullmäktige.
- Utarbetar i samverkan med övriga delägare förslag till aktieägaravtal och ägardirektiv för delägda bolag, som ska fastställas av kommunfullmäktige.
- Yttrar sig över ärenden som ska till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för ställningstagande enligt 3 kap. 17 § kommunallagen.
- Lämna förslag till kommunstyrelsen om att godkänna att ledamöter utan partipolitisk beteckning ingår i bolagsstyrelse.

Dotterbolag

- Medverkar i strategisk ägardialog och i den samverkan och samordning i övrigt som moderbolaget tar initiativ till.
- Svarar för genomförande av verksamheten med utgångspunkt i bolagsordning, ägardirektiv för bolaget, kommunfullmäktiges budget, riktlinjer och direktiv för ägarstyrning samt övriga ägardokument.
- Dotterbolag som i formell mening är moderbolag utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i sina dotterbolag samt lämnar instruktion till ombudet.

Detta dokument har fastställts av kommunfullmäktige 2015-02-26, § 12, och ska antas på respektive bolagsstämma för att äga giltighet.

Bolag för vilka samråd ska ske med kommunstyrelsen och stadsdirektören vid tillsättandet av verkställande direktör och där kommunstyrelsen fastställer lön och övriga förmåner för verkställande direktör.

Moderbolag i stadens koncern

Göteborgs Stadshus AB

Moderbolag i klustren

Göteborg Energi AB

Förvaltnings AB Framtiden

Hantverks- och Industrihus i Göteborg AB (HIGAB)

Business Region Göteborg AB (BRG)

Göteborg & Co Kommunintressent AB

Göteborgs Hamn AB

Göteborgs Spårvägar AB

Interna bolag

Göteborgs Gatu AB

Göteborgs Stads Upphandlings AB

Försäkrings AB Göta Lejon

Kommunleasing i Göteborg AB (KLAB)

AB Gothenburg European Office

Regionala bolag

Renova AB

Gryaab AB

Göteborgsregionens Fritidshamnar AB (GREFAB)

Dotterbolag

Bostads AB Poseidon

Familjebostäder i Göteborg AB

Göteborgs Stads Bostads AB

Älvstranden Utveckling AB

Förvaltnings AB GöteborgsLokaler

Göteborgs Stads Parkerings AB

Göteborg & Co Träffpunkt AB

Got Event AB

Liseberg AB

Göteborgs Stadsteater AB

Göteborgs
Stad

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning

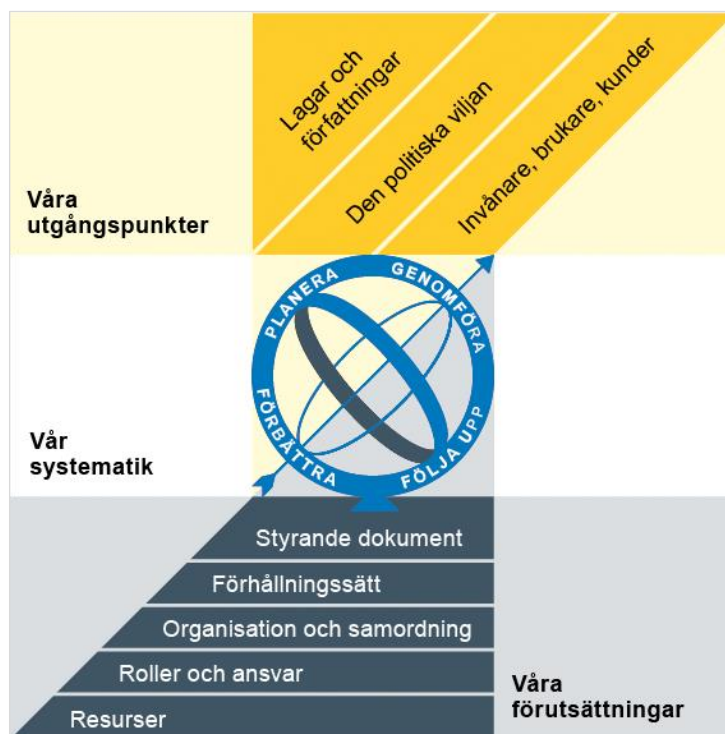
Förslag 2019-05-20

Reglerande styrande dokument

Policy
► **Riktlinje**
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

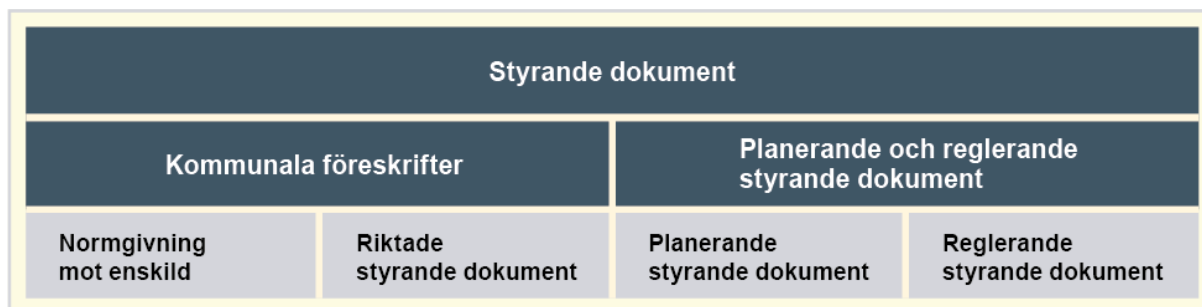

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Dokumentnamn: Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning			
Beslutad av: Kommunfullmäktige	Gäller för: Stadens bolagsstyrelser	Diarienummer: 0517/19	Datum och paragraf för beslutet: 2019-xx-xx, §
Dokumentsort: Riktlinje	Giltighetstid: Tills vidare	Senast reviderad: 2019-xx-xx	Dokumentansvarig: [Funktion]
Bilagor: [Bilagor]			

Innehåll

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning	3
1 Inledning.....	3
2 Ägarstyrning.....	3
3 Roll- och ansvarsfördelning.....	4
3.1 Kommunfullmäktige	4
3.2 Kommunstyrelsen.....	4
3.3 Göteborgs Stadshus AB	5
3.4 Moderbolag	6
3.5 Dotterbolag.....	6
3.6 Delägda bolag	7
3.7 Giltighet.....	7

Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning

1 Inledning

Göteborgs Stads bolag skapar tillsammans med stadens övriga verksamheter nytta för boende, besökare och verksamheter i staden, samt medverkar i utvecklingen av ett hållbart göteborgssamhälle.

Viktiga skäl för Göteborgs Stad att äga bolag är att avgränsa den kommersiella verksamheten från den skattefinansierade, möjliggöra ett marknadsmässigt beteende i en konkurrensutsatt situation, tydliggöra styrelsernas ansvar och befogenhet enligt aktiebolagslagen samt att det är lagkrav att viss typ av verksamhet ska bedrivas i bolagsform. Flera av bolagen agerar på en konkurrensutsatt marknad med stöd av speciallagstiftning som kräver ett agerande på affärsmässiga grunder.

2 Ägarstyrning

Ägarstyrningen över stadens bolag innebär att den samlade styrningen enligt kommunfullmäktiges beslut genomförs. Det förutsätts ske genom en aktiv och närvarande dialog och ett konstruktivt arbetssätt, såväl mellan kommunstyrelsen och Göteborgs Stadshus AB, som mellan Göteborgs Stadshus AB och dess dotterbolag, samt i underkoncerner mellan moderbolag och dotterbolag.

Bolagen i staden är organiserade i en koncern med koncernmoderbolag, moderbolag och dotterbolag. Staden - vars ägande utövas genom kommunfullmäktige - är direktägare av Göteborgs Stadshus AB, nedan benämnt Stadshus AB, som i sin tur äger dotterbolag, de interna respektive direktunderställda bolagen samt stadens del av de regionala bolagen. Stadshus AB ansvarar för att utöva den av kommunfullmäktige beslutade ägarstyrningen i dessa bolag. De dotterbolag som ägs av Stadshus AB är moderbolag i underkoncerner där moderbolagen äger dotterbolag som i förekommande fall är ägare av dotterdotterbolag i en hierarkisk struktur.

De verksamhetsdrivande bolagen har, utöver dessa Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning, ett bolagsspecifikt ägardirektiv som är beslutat av kommunfullmäktige och som definierar ägarens krav och förväntningar på bolaget inom ramen för bolagets verksamhet.

Bolagens verksamhet regleras främst av kommunallagen och aktiebolagslagen, men även annan lagstiftning styr verksamheten.

Några av stadens bolag ägs tillsammans med andra kommuner och intressenter. Former för ägarstyrning i de regionala bolagen beslutas i samråd mellan ägarkommunerna. Stadens utgångspunkter anges i dessa Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning.

I uppdraget att företräda ägaren ingår att tydliggöra ägarens mål med verksamheten och att stödja bolagen i genomförandet. I Stadshus AB:s och moderbolagens uppdrag ligger även att återföra väsentlig information till ägaren och att ta initiativ till ändrad inriktning i bolagens uppdrag.

3 Roll- och ansvarsfördelning

Nedan beskrivs roll- och ansvarsfördelning mellan de olika nivåerna i Göteborgs Stads bolagsstruktur.

3.1 Kommunfullmäktige

- § 1 Äger samtliga aktier i Göteborgs Stadshus AB.
- § 2 Fastställer det kommunala ändamålet med verksamheten i respektive bolag och beslutar om riktlinjer, bolagsordning, ägardirektiv och andra styrande dokument som krävs för kommunfullmäktiges samlade styrning såsom till exempel beslut om stadens budget.
- § 3 Beslutar om övergripande ekonomiska förutsättningar för stadens bolag.
- § 4 Beslutar på förslag av kommunstyrelsen om nödvändiga åtgärder hos bolag som agerat i strid med det fastställda kommunala ändamålet eller utanför de kommunala befogenheterna.
- § 5 Utser ledamöter och suppleanter i bolagsstyrelser samt lekmanarevisorer med suppleanter.
- § 6 Uppdrar åt revisorskollegiet att upphandla revisionstjänster åt stadens bolag.
- § 7 Tar ställning till ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

3.2 Kommunstyrelsen

- § 1 Ansvarar för uppsikt över stadens bolag enligt kommunallagen.
- § 2 Bereder och yttrar sig över bolagsfrågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige för beslut enligt kommunallagen.
- § 3 Prövar årligen om den verksamhet som bedrivits av helägda och delägda bolag under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet ska den lämna förslag till kommunfullmäktige om nödvändiga åtgärder.
- § 4 Utarbetar förslag till ägardirektiv för Stadshus AB, i samverkan med Stadshus AB, samt yttrar sig över förslag om ägardirektiv för övriga bolag.
- § 5 Tar initiativ i frågor av hela staden-karaktär i syfte att samordna stadens verksamhet inklusive bolagssektorn.
- § 6 Beslutar om vilka kriterier som ska ligga till grund för arvodesberedningens gruppindelning för styrelsearvoden.
- § 7 Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med Stadshus AB med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, analys och slutsatser från genomförda ägardialoger, viktiga policyfrågor samt övriga frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
- § 8 Utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i Stadshus AB och lämnar instruktion till ombudet.
- § 9 Beslutar på förslag från Stadshus AB om ekonomiska justeringar i anslutning till årsbokslut.

3.3 Göteborgs Stadshus AB

- § 1 Äger stadens aktier i de direktunderställda samt de regionala bolagen.
- § 2 Har kommunfullmäktiges uppdrag att ansvara för ägarstyrningen av bolagen i koncernen med utgångspunkt i detta dokument, i sitt ägardirektiv, bolagens ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget samt beslut fattade av kommunstyrelsen på delegation av kommunfullmäktige. Ägarstyrningen ska utgå från ett hela stadenperspektiv vilket innebär ansvar för samverkan och samordning på strategisk nivå inom bolagskoncernen.
- § 3 Ska identifiera möjligheter till samordning och effektivisering av olika slag inom koncernen, samt, i samverkan med berörda bolag, ta initiativ till förändringar av de direktunderställda bolagen.
- § 4 Ska i rollen som aktiv ägare stödja kommunstyrelsen i dess uppdrag att fullfölja uppsiktsplikten över stadens bolag.
- § 5 Ansvarar för och redovisar väsentlig och strategisk information från den löpande uppföljningen av moderbolagen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, vilket inkluderar de tillfällen Stadshus AB tillfrågats om ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt från de direktunderställda bolagen.
- § 6 Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med de direktunderställda bolagen med utgångspunkt från en strategisk nivå och med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Redovisning av ägardialogerna ska ske skriftligt till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.
- § 7 Utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i de direktunderställda bolagen samt de regionala bolagen och lämnar instruktion till ombuden.
- § 8 Utarbetar förslag till ägardirektiv och bolagsordningar för de direktunderställda bolagen, i samverkan med berört bolag och kommunstyrelsen, samt yttrar sig över förslag till ägardirektiv och bolagsordningar för dotterdotterbolag inför kommunfullmäktiges fastställande.
- § 9 Yttrar sig över förslag till aktieägaravtal, ägardirektiv och bolagsordningar för delägda bolag, vilka ska fastställas av kommunfullmäktige.
- § 10 Ansvarar för att lyfta ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt till kommunfullmäktige för ställningstagande. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet, ska kommunstyrelsen tillfrågas.
- § 11 Yttrar sig i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt från de direktunderställda respektive dotterdotterbolagen som ska till kommunfullmäktige för ställningstagande.
- § 12 Ansvarar för att bolagskoncernens skattebelastning i första hand sker hos koncernmoderbolaget.
- § 13 Lämnar förslag till kommunstyrelsen om koncernens ekonomiska justeringar i anslutning till årsbokslut.
- § 14 Upprättar koncernbokslut för bolagskoncernen samt lämnar uppföljningsrapporter på strategisk nivå med utgångspunkt från rapporteringen från de direktunderställda bolagen och de regionala bolagen.
- § 15 Bereder förslag till kommunfullmäktige att godkänna ledamöter utan partipolitisk beteckning i direktunderställda bolag.

3.4 Moderbolag

- § 1 Äger stadens aktier i dotterbolagen inom moderbolagets underkoncern.
- § 2 Har kommunfullmäktiges uppdrag att ansvara för ägarstyrningen av dotterbolagen i underkoncernen med utgångspunkt i detta dokument, i sitt ägardirektiv, dotterbolagens ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, samt beslut fattade av kommunstyrelsen eller Stadshus AB på delegation av kommunfullmäktige. Ägarstyrningen ska utgå från ett hela staden perspektiv vilket innebär ansvar för samverkan och samordning på strategisk nivå inom underkoncernen.
- § 3 Ska identifiera möjligheter till samordning och effektivisering av olika slag inom underkoncernen, samt, i samverkan med berörda bolag, ta initiativ till förändringar av dotterbolagen.
- § 4 Ansvarar för och redovisar väsentlig och strategisk information från den löpande uppföljningen av dotterbolagen till Stadshus AB, vilket inkluderar de tillfällen moderbolaget tillfrågats om ärenden av principiell karaktär.
- § 5 Planerar och genomför minst en gång per år ägardialog med dotterbolagen med fokus på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Redovisning av ägardialogerna ska ske skriftligt till Stadshus AB.
- § 6 Är rapporterande enhet till kommunstyrelsen, kommunfullmäktige respektive till Stadshus AB för samtliga dotterbolag i underkoncernen.
- § 7 Utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i dotterbolagen samt lämnar instruktion till ombudet.
- § 8 Beslutar om underkoncernens ekonomiska justeringar i anslutning till årsbokslut enligt beslut från kommunstyrelsen.
- § 9 Utarbetar förslag till ägardirektiv för helägda dotterbolag, som ska fastställas av kommunfullmäktige. Förslag ska utarbetas i samråd med Stadshus AB och berört dotterbolag.
- § 10 Ansvarar för att lyfta ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt till kommunfullmäktige för ställningstagande. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet, ska Stadshus AB tillfrågas.
- § 11 Yttrar sig över dotterbolagens resp dotterdotterbolagens ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska överlämnas till kommunfullmäktige för ställningstagande.
- § 12 Bereder förslag till kommunfullmäktige att godkänna ledamöter utan partipolitisk beteckning i dotterbolag.

3.5 Dotterbolag

- § 1 Ansvarar för genomförande av verksamheten med utgångspunkt i bolagsordning, ägardirektiv för bolaget, kommunfullmäktiges budget samt övriga styrande dokument.
- § 2 Medverkar i ägardialog och i den samverkan och samordning i övrigt som moderbolaget tar initiativ till.
- § 3 Ansvarar för att lyfta ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt till kommunfullmäktige för ställningstagande. Om tveksamhet uppstår om frågan är av sådan beskaffenhet, ska moderbolaget tillfrågas.

- § 4 Yttrar sig över dotterbolagens ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt som ska överlämnas till kommunfullmäktige för ställningstagande.
- § 5 Bolag som i formell mening är moderbolag utser ombud till årsstämma/bolagsstämma i sina dotterbolag samt lämnar instruktion till ombudet.

3.6 Delägda bolag

- § 6 För de av staden delägda bolag ska, med beaktande av kommunallagen samt aktiebolagslagen, så långt möjligt stadens inflytande som delägare säkerställas i aktieägaravtal och ägardirektiv. Formerna för hur ägandet ska utövas och hur ägardialogen ska genomföras med de delägda bolagen ska regleras i respektive aktieägaravtal (eller motsvarande) för bolaget.
- § 7 Former för ägarstyrning av de minoritetsägda bolagen regleras av kommunfullmäktige i särskild ordning

3.7 Giltighet

- § 1 Göteborgs Stads riktlinjer för ägarstyrning ska för att äga giltighet beslutas av kommunfullmäktige och därefter antas på resp bolags bolagsstämma.